SKLEP SVETA (SZVP) 2019/1672

z dne 4. oktobra 2019

o ukrepu Evropske unije v podporo mehanizmu Združenih narodov za preverjanje in inšpekcijske preglede v Jemnu

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti člena 28(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Urad Združenih narodov za projektne storitve (UNOPS) je 27. decembra 2017 predstavil predlog, katerega cilj je okrepitev in podaljšanje dejavnosti mehanizma Združenih narodov za preverjanje in inšpekcijske preglede (UNVIM) še za eno leto, tj. do marca 2019, zlasti z nadaljnjo pospešitvijo postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga ter s povečanjem zmogljivosti UNVIM za napotitve dodatnega osebja in virov v zadevna pristanišča.

(2) Svet je 3. aprila 2017 in 25. junija 2018 sprejel sklepe, v katerih je poudaril, da je treba zagotavljati učinkovito in pravočasno procesiranje trgovskega ladijskega prometa, tudi kar zadeva promet goriva, v rdečemorskih pristaniščih, hkrati pa je v celoti podprl nadaljnje delovanje UNVIM ter popolno in neovirano izvajanje njegovega mandata. V teh sklepih je Svet navedel, da bo preučil tudi okrepitev UNVIM.

(3) Svet je na podlagi zahteve UNVIM 18. septembra 2018 sprejel Sklep Sveta (SZVP) 2018/1249 ([1]). Tehnično izvajanje Sklepa (SZVP) 2018/1249 je bilo zaupano UNOPS, njegov cilj pa je bil omogočiti UNVIM, da še naprej opravlja svoje naloge spremljanja in inšpekcijskih pregledov v skladu z resolucijo Varnostnega sveta ZN (RVSZN) 2216 (2015).

(4) Strani, vpletene v konflikt v Jemnu, so 13. decembra 2018 podpisale Stockholmski sporazum, katerega določbe so bile potrjene z RVSZN 2451 (2018) in 2452 (2019). Svet je 18. februarja 2019 sprejel sklepe v katerih je pozdravil sprejetje Stockholmskega sporazuma in soglasno sprejetje RVSZN 2451 (2018) in 2452 (2019). Ponovno je pozval vse strani, naj olajšajo dobavo trgovskih zalog, vključno z gorivom, in opozoril, da je delovanje pristanišča v Hudajdi, poleg pristanišč v Salifu in Ras Isi, izrednega pomena za preživetje milijonov Jemencev. Svet je ponovno potrdil podporo UNVIM, da bi zagotovili neprekinjen pritok trgovskega blaga v Jemen ob polnem spoštovanju vseh zadevnih RVSZN.

(5) UNVIM je 24. junija 2019 donatorjem predstavil drugi predlog za razširitev dejavnosti, zlasti v zvezi z izvajanjem Stockholmskega sporazuma. V predlogu je bila predvidena okrepitev dejavnosti UNVIM od oktobra 2019 do septembra 2020.

(6) Unija bi morala obnoviti svojo podporo UNVIM za izvajanje mandata.

(7) Za nadzor nad pravilno uporabo finančnega prispevka Unije bi morala biti odgovorna Komisija –

([1]) Sklep Sveta (SZVP) 2018/1249 z dne 18. septembra 2018 o ukrepu Evropske unije v podporo mehanizmu Združenih narodov za preverjanje in inšpekcijske preglede v Jemnu (UL L 235, 19.9.2018, str. 14).

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Unija bo obnovila svojo podporo UNVIM za izvajanje mandata, kakor je določen v ustreznih RVSZN, zlasti v RVSZN 2216 (2015), 2451 (2018) in 2452 (2019). Splošni cilji te podpore so prispevati k ponovni vzpostavitvi neoviranega prostega pritoka trgovskega blaga v Jemen z zagotavljanjem preglednega in učinkovitega postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga, namenjenih v jemenska pristanišča, ki niso pod nadzorom jemenske vlade, in okrepiti vlogo UNVIM pri izvajanju določb iz Stockholmskega sporazuma.

2. Specifični cilji tega projekta so:

— povečati pritok trgovskega tovora v Jemen z nadaljnjo pospešitvijo postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga in okrepitvijo zaupanja ladjarskih družb, kar zadeva dostopnost pristanišč v Hudajdi, Salifu in Ras Isi, če se bodo ta odprla za trgovske ladje,

— okrepiti zmožnost UNVIM za napotitev v pristanišča v Hudajdi, Salifu in Ras Isi, kakor je določeno v Stockholmskem sporazumu in ustreznih RVSZN.

3. Unija s tem sklepom Sveta prispeva h kritju stroškov, povezanih z okrepitvijo UNVIM, in tako pomaga tudi pri odzivu na potrebe jemenskega prebivalstva kot elementu širše humanitarne strategije.

Dejavnosti projekta so podrobno opisane v Prilogi.

Člen 2

1. Za izvajanje tega sklepa je odgovoren visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: visoki predstavnik).

2. Za tehnično izvedbo dejavnosti iz člena 1 je pooblaščen UNOPS. To nalogo opravlja pod pristojnostjo visokega predstavnika. V ta namen se visoki predstavnik po potrebi dogovarja z UNOPS.

Člen 3

1. Referenčni finančni znesek za izvajanje projekta iz člena 1 je 4 458 333 EUR.

2. Odhodki, ki se financirajo z zneskom iz odstavka 1, se upravljajo v skladu s postopki in pravili, ki se uporabljajo za proračun Unije.

3. Komisija nadzira pravilnost upravljanja odhodkov, ki se financirajo iz vsote iz odstavka 1. V ta namen z UNOPS sklene sporazum o prispevku. V sporazumu o prispevku se določi, da mora UNOPS zagotoviti prepoznavnost prispevka Unije.

4. Komisija si prizadeva skleniti sporazum o prispevku iz odstavka 3 čim prej po sprejetju tega sklepa. Svet obvesti o kakršnih koli težavah v tem postopku in o datumu sklenitve sporazuma o prispevku.

Člen 4

1. Visoki predstavnik o izvajanju tega sklepa poroča Svetu na podlagi rednih poročil, ki jih pripravi UNVIM, tudi poročil o mesečnih srečanjih usmerjevalnega odbora UNVIM. Ta poročila so podlaga za oceno, ki jo opravi Svet.

2. Komisija Svetu priskrbi informacije o finančnih vidikih izvajanja projekta iz člena 1.

Člen 5

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

Ta sklep se uporablja od 1. oktobra 2019.

Ta sklep preneha veljati 12 mesecev po datumu sklenitve sporazuma o prispevku med Komisijo in UNOPS iz člena 3(3).

V Strasbourgu, 4. oktobra 2019

Za Svet
Predsednik
K. MIKKONEN

PRILOGA

1. Ozadje

Vojna v Jemnu je povzročila najhujšo svetovno humanitarno krizo. Več kot 24 milijonov ljudi je odvisnih od neke oblike pomoči in število Jemencev, ki se soočajo z akutno moteno preskrbo s hrano se še naprej povečuje. ZN trenutno v svoji doslej največji operaciji vsak mesec nahranijo več kot 10 milijonov ljudi. Mednarodna skupnost je bila leta 2019 zaprošena, da prispeva 4,2 milijarde USD humanitarne pomoči, kar je največji poziv k pomoči na svetu.

V zvezi s tem je bistveno, da trgovsko blago še naprej priteka v državo. Združeni narodi strani, vpletene v konflikt, nenehno pozivajo, naj zagotovijo nemoten pretok trgovskega blaga, vključno z gorivom, v Jemen. Namen operacionalizacije mehanizma Združenih narodov za preverjanje in inšpekcijske preglede (UNVIM) leta 2016 je bil olajšati ta pritok in oživiti gospodarstvo države v skladu z RVSZN 2216 (2015).

UNVIM je svoje glavno oporišče vzpostavil v Džibutiju s štirimi inšpektorji, štirimi skupinami s psi za odkrivanje eksplozivov, 13 člani upravnega/tehničnega osebja in do sedmimi napotenimi strokovnjaki iz Združenega kraljestva. UNVIM pa je zdaj prisoten tudi v Dždedi (dva uradnika za spremljanje), v pristanišču King Abdullah (kjer bosta zaposlena dva uradnika za spremljanje) in v Hudajdi (pet uradnikov za spremljanje, od katerih so trije že zaposleni). UNVIM se je uporabljal za spodbujanje odnosa med ZN (Urad Združenih narodov za projektne storitve (UNOPS)) ter koalicijo pod vodstvom Saudove Arabije in jemensko vlado. Med projektom je bilo organiziranih več srečanj z ladjarskimi družbami, da bi se pri izvoznikih, ki trgujejo z Jemnom, povečala zaupanje in predvidljivost.

Unija je sklenila podpreti UNVIM in je v ta namen 18. septembra 2018 sprejela Sklep Sveta (SZVP) 2018/1249. Povod za to so bili večkratni pozivi Unije, v katerih je bilo poudarjeno, kako pomembno je učinkovito in pravočasno procesiranje trgovskega ladijskega prometa. Podpora, ki jo je Unija s stabilizacijskim ukrepom na podlagi člena 28 PEU namenila UNVIM, je Uniji omogočila zastopanost v mesečnem usmerjevalnem odboru mehanizma – v katerem sta zastopani tudi jemenska vlada in koalicija pod vodstvom Saudove Arabije –, vzpostavitev delovnega odnosa s koalicijo pod vodstvom Saudove Arabije in jemensko vlado, poglobitev njenega usklajevanja z drugimi donatorji (zlasti z Združenim kraljestvom in Združenimi državami Amerike) in povečanje prepoznavnosti Unije v zvezi z njeno podporo procesu pod vodstvom ZN v Jemnu.

Strani, vpletene v konflikt, so 13. decembra 2018 pod okriljem ZN podpisale Stockholmski sporazum. Strinjale so se, da imajo „ZN vodilno vlogo pri podpori korporacije jemenskih rdečemorskih pristanišč, kar zadeva upravljanje in inšpekcijske preglede v pristaniščih Hudajda, Salif in Ras Isa, vključno z okrepljenim spremljanjem v teh pristaniščih v okviru UNVIM.“ UNVIM je zato še vedno bistveni element načrta posebnega odposlanca ZN za izvajanje določb iz Stockholmskega sporazuma.

Urad posebnega odposlanca ZN je ocenil, da je ključno doseči napredek v zvezi s tem, preden bi lahko prešli k političnim posvetovanjem med stranmi. UNVIM je že začel pošiljati opazovalce v pristanišče Hudajda 25. februarja 2019 in z upravo pristanišča razpravljal o vzpostavitvi dejavnosti UNVIM. V te razprave je vključena misija Združenih narodov v podporo Sporazumu iz Hudajde (UNMHA). UNVIM sedaj potrebuje dodatno podporo za svoje delovanje, pa tudi za svoje napotitve v rdečemorska pristanišča.

2. Postopek inšpekcijskih pregledov in preverjanja v okviru UNVIM

Standardni operativni postopki UNVIM se trenutno uporabljajo za (i) vsa plovila nad 100 metričnih ton, namenjena v jemenska pristanišča, ki niso pod nadzorom jemenske vlade, ter za vsa plovila, ki prevažajo trgovsko blago, ki so ga nabavili gospodarski ali vladni subjekti s sedežem v Jemnu in je namenjeno za prodajo v Jemnu; in (ii) dvostransko pomoč držav članic ZN, ki se ne posreduje prek agencij, skladov in programov ZN ali priznanih mednarodnih humanitarnih organizacij.

Postopek preverjanja se začne, ko ladjarska družba na strani www.vimye.org predloži spletno prošnjo za dostop, naloži potrebne dokumente in UNVIM pošlje vso zahtevano dokumentacijo. UNVIM v 48 urah pregleda dokumentacijo in pošlje uradna obvestila zunanjim partnerjem, na primer enoti za evakuacijske in humanitarne operacije koalicijskih sil (EHOC). UNVIM se nato na podlagi lastnega postopka, v katerem med drugim upošteva neskladja v prejeti dokumentaciji, neprijavljene pristanke v pristaniščih, sumljivo gibanje plovila, več kot štiriurni izklop sistema samodejnega prepoznavanja, odloči, ali bo plovilo pregledano ali ne. Inšpekcijski pregledi plovil se opravijo v pristanišču v teritorialnih vodah ali na morju v mednarodnih vodah.

Zatem se bodisi izda bodisi ne izda (v smislu, da se prekliče, zavrne ali razveljavi) potrdilo o odobritvi dostopa. UNVIM prek sistema samodejnega prepoznavanja še naprej spremlja premike plovil z odobrenim dostopom, premike med približevanjem območju za čakanje pod upravo koalicije, od območja za čakanje do sidrišča in premike od sidrišča do priveza za raztovarjanje. UNVIM preneha spremljanje, ko plovila z odobrenim dostopom, potem ko so raztovorila tovor in izplula iz pristanišča, zapustijo jemenska rdečemorska pristanišča. Med celotnim postopkom je UNVIM v tesnih stikih z ladjarskimi družbami in poveljniki (kapitani) plovil ter ima ključno vlogo pri reševanju vseh težav, na katere plovila naletijo na morju, med drugim v njihovem imenu posreduje pri enoti za evakuacijske in humanitarne operacije ter koaliciji. Dejavnosti UNVIM, ki olajšujejo celotni postopek odobritve, in stalna komunikacija z ladijskimi družbami so ključne za ohranjanje zaupanja mednarodnih linijskih družb in s tem za zagotavljanje, da bo uvoženo trgovsko blago kljub nadaljevanju konflikta še naprej prihajalo do večine jemenskega prebivalstva.

UNVIM poskuša odpraviti pomisleke mednarodne ladjarske skupnosti tudi tako, da se vsake tri mesece sestane z njenimi predstavniki, da bi zagotovil ustrezno upoštevanje in reševanje težav in izzivov, s katerimi se ta skupnost sooča.

3. Splošni cilji

Da bi lahko UNVIM nemoteno izvajal svoj mandat, je splošni cilj stabilizacijskega ukrepa EU prispevati k olajšanju neoviranega pritoka trgovskega blaga v Jemen z zagotavljanjem preglednega in učinkovitega postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga, namenjenih v jemenska pristanišča, ki niso pod nadzorom jemenske vlade. To zdaj v skladu s Stockholmskim sporazumom vključuje napotitev UNVIM v rdečemorska pristanišča v Hudajdi, Salifu in Ras Isi.

Posebni cilji stabilizacijskega ukrepa EU so:

— povečati pritok trgovskega tovora v Jemen s pospešitvijo postopka odobritve pošiljk trgovskega blaga in vrnitvijo zaupanja ladjarskih družb;

— povečati zmogljivosti UNVIM za napotitve osebja in virov v regijo ter zlasti v pristanišča v Hudajdi, Salifu in Ras Isi, v skladu z določbami Stockholmskega sporazuma.

Če bi se mandat ali potrebe UNVIM spremenili tako, da bi ustreznost ali relevantnost projekta pri uresničevanju navedenih ciljev postala vprašljiva, bo Unija temu ustrezno ponovno preučila svoj prispevek.

4. Opis dejavnosti

Za tehnično izvedbo projekta bo odgovoren UNOPS.

Dejavnost 1: povečati število uslužbencev v okviru UNVIM.

Povečati je treba število operativnega osebja, v prvi fazi na skupaj devet, z možnostjo dodatnega povečanja števila operativnega osebja v poznejši fazi.

Devet operativnih uslužbencev bo:

— sedem uslužbencev UNVIM, ki bodo napoteni v Hudajdo: en uradnik za usklajevanje, en svetovalec za varnost na terenu, en uradnik za spremljanje, en upravljalec skenerja, en pomočnik za protokol in operacije, en lokalni pomočnik za varnost in en upravni asistent v Hudajdi;

— dva uradnika za spremljanje od karih bo en napoten v Salif, drugi pa v Ras Iso. To povečanje zmogljivosti bi UNVIM omogočilo učinkovito napotitev v rdečemorska pristanišča.

Poleg tega se financira tudi administrativno podporno osebje (uradnik za finance, uradnik za javna naročila itd.), ki je potrebno za izvajanje stabilizacijskega ukrepa EU.

Načrtovane dejavnosti so:

— UNOPS bo v skladu s svojimi pravili in postopki za zaposlovanje zaposlil nove uradnike za spremljanje, inšpektorje in uradnike;

— UNOPS bo o vseh prostih delovnih mestih predhodno obvestil ESZD.

Časovnica: ves čas trajanja projekta.

Dejavnost 2: najem dela džibutskega pristanišča in najem pisarne v Sani. Unija bo še naprej financirala najem pristaniških objektov, da se zagotovi stalna lokacija za opravljanje inšpekcijskih pregledov. Poleg tega bo Unija financirala najem pisarne v Sani, ki služi kot začasna baza osebja UNVIM za povezavo do Hudajde in Džibutija in iz teh pristanišč.

Časovnica: ves čas trajanja projekta.

Dejavnost 3: nakup dodatne inšpekcijske opreme: UNVIM bo kupil dodatno inšpekcijsko opremo (kot so skenerji), potrebno za izvajanje stabilizacijskega ukrepa EU. Ta dodatna oprema bo omogočila hitrejšo izvedbo inšpekcijskih pregledov plovil v džibutskem pristanišču in mednarodnih vodah.

Načrtovane dejavnosti so:

— priprava tehničnih specifikacij, ki je v teku;

— kot pri postopkih UNOPS za oddajo naročil bo objavljen mednarodni razpis za oddajo ponudb za blago in sklenitev pogodbe.

— Dobava opreme in usposabljanje ustreznega osebja.

Časovnica: od prvega do četrtega meseca izvajanja projekta. Ob koncu projekta bodo sredstva prerazporejena v skladu s pogodbo, podpisano z Evropsko komisijo.

Dejavnost 4: Okrepitev varnosti UNVIM: Ta dejavnost bo namenjena zagotavljanju, da operacije UNVIM v rdečemorskih pristaniščih izpolnjujejo ustrezne varnostne zahteve in omogočajo ustrezno delovanje mehanizma.

Načrtovane dejavnosti so:

— priprava tehničnih specifikacij, ki je v teku;

— kot pri postopkih UNOPS za oddajo naročil bo objavljen mednarodni razpis za oddajo ponudb za blago in sklenitev pogodbe.

— Dobava opreme in usposabljanje ustreznega osebja.

Časovnica: od prvega do četrtega meseca izvajanja projekta. Ob koncu projekta bodo sredstva prerazporejena v skladu s pogodbo, podpisano z Evropsko komisijo.

Dejavnost 5: Izvedba projekta UNPOS bo zagotovila nadzor nad upravljanjem projekta; to naj bi vključevalo pripravo vmesnih ciljev, notranjih pregledov, nadzor nad pogodbenimi obveznostmi in finančnim upravljanjem. Predvidene dejavnosti vključujejo:

— naročanje zunanjih storitev ali sporazum o posebnih storitvah za tehnično pomoč pri izvajanju projekta.

— Finančno in pogodbeno upravljanje storitev, ki jih UNPOS oddaja v podizvajanje tretjim osebam.

Časovnica: ves čas trajanja projekta.

5. Pričakovani rezultati

Ob okrepitvi operativnih dejavnosti UNVIM naj bi bili rezultati projekta naslednji:

— preprečen pritok prepovedanega blaga v jemenska rdečemorska pristanišča;

— olajšan prosti pritok trgovskega blaga v jemenska rdečemorska pristanišča;

— podpora korporaciji jemenskih rdečemorskih prisanišč pri upravljanju in inšpekcijskih pregledih delovanja pristanišč Hudajda, Salif in Ras Isa;

— mednarodne ladjarje prepričati z uporabo preglednega in učinkovitega postopka za trgovsko blago, ki vstopa v jemenska rdečemorska pristanišča, kljub nadaljnjemu konfliktu;

— podpora jemenski vladi pri zadovoljevanju potreb prebivalstva po osnovnih dobrinah, ki niso v celoti zadovoljene s humanitarno pomočjo in lokalnimi viri.

6. Predvideno trajanje

Projekt bo predvidoma trajal 12 mesecev. Komisija in UNOPS bosta podpisala ustrezen sporazum o prispevku.

7. Prepoznavnost Unije

UNPOS, ki je odgovoren za tehnično izvajanje projekta, bo zagotovil ustrezno prepoznavnost finančne podpore Unije, na primer v poročilih ter med dogodki in srečanji. Na vsej dokumentaciji UNVIM bo prikazana zastava EU. UNVIM/UNOPS bo zagotovil, da bo vsa nepotrošna oprema, nabavljena s sredstvi EU, ustrezno prepoznavna, med drugim označena z logotipom EU. Če bi takšno označevanje lahko ogrozilo privilegije in imunitete UNOPS ali varnost osebja te organizacije ali končnih upravičencev, bo poskrbljeno za primerno alternativno ureditev.

8. Sodelovanje EU v usmerjevalnem odboru UNVIM

Usmerjevalni odbor UNVIM vključuje Kraljevino Saudovo Arabijo (ki jo zastopa EHOC in ministrstvo za obrambo), Združene arabske emirate, jemensko vlado (ki jih zastopa uradnik UNVIM za zvezo s sedežem v Džibutiju in predstavnik ministrstva za promet), UNPOS in Urada OZN za usklajevanje humanitarnih aktivnosti. Združene države Amerike, Nizozemska in Združeno kraljestvo se tega srečanja udeležujejo s „statusom opazovalcev“ v vlogi donatorjev UNVIM, Unija pa bo še naprej sodelovala na mesečnih srečanjih usmerjevalnega obora UNVIM.

9. Poročanje

UNVIM/UNOPS bo ESZD mesečno poročala, da bi preučili napredek pri doseganju rezultatov projekta. Ta poročila bodo poslana ustreznemu telesu Sveta.

ESZD bo poročala ustreznemu telesu Sveta o mesečnih srečanjih usmerjevalnega odbora UNVIM.

UNVIM/UNOPS bo predložil končno in finančno poročilo v šestih mesecih po koncu izvedbenega obdobja.

UNIM/UNOPS bo vsake tri mesece neposredno poročal ustreznemu telesu Sveta v Bruslju.